

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

વેચાણ કરવેરા વિભાગના કમિશનર વગેરે

વેરસસ

એ. બી. ઇસ્માઈલ વગેરે

એપ્રિલ ૧૫, ૧૯૮૬

[પી. એન. ભગવતી, ચીફ. જસ્ટિસ, વિરુદ્ધ ખાલિદ અને જી. એલ. ઓઝા, જસ્ટિસ]

કેરળ સામાન્ય વેચાણ વેરો કાયદો, ૧૯૬૩:કલમ ૫-એ (૧) (એ)

કરપાત્ર બકરા અને ઘેટાં 'અન્ય ચીજવસ્તુઓ' ની કતલ કર્યા પછી ઉત્પાદિત મટન.હોય કે નહીં

શબ્દો અને વાક્યો: "બકરી અને ઘેટાં "અને" મટન "નો અર્થ.

કેરળ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૩ની કલમ ૫-એ (૧) (એ) એ એવા વેપારીના ખરીદી ટર્નઓવર પર ખરીદી વેરો વસૂલવાની જોગવાઈ કરે છે, જે તેના વ્યવસાયમાં માલની ખરીદી કરે છે, જેનું વેચાણ અથવા ખરીદી તે અધિનિયમ હેઠળ કરવેરા માટે જવાબદાર છે,

એવા સંજોગોમાં કે જેમાં એસ હેઠળ કોઈ કર ચૂકવવાપાત્ર નથી.૫ અને પછી આવા માલનો વેચાણ માટે અથવા અન્યથા અન્ય માલની બનાવટમાં ઉપયોગ કરે છે.

પ્રતિવાદીઓ બકરા અને ઘેટાંને કતલ કરવા માટે ખરીદે છે અને પછી આવા કતલ પછી તેમને મળતું માંસ વેચે છે.મૂલ્યાંકન અધિકારી દ્વારા એસ હેઠળ બકરા અને ઘેટાંના તેમના ખરીદીના ટર્નઓવર પર વેચાણવેરાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું.૫-એ (૧) (એ) એ ધારણા પર કે તેઓએ કતલની ઉત્પાદન પ્રક્રિયા દ્વારા પ્રાણીઓને માંસમાં રૂપાંતરિત કર્યા.અપીલીય) અધિકારી અને ટ્રિબ્યુનલ મૂલ્યાંકન અધિકારી સાથે સંમત થયા હતા.જોકે, ઉચ્ચ અદાલતે મૂલ્યાંકનના આદેશોને રદ કરી દીધા હતા.પ્રાણીઓની કતલ કર્યા પછી જે માંસ મળ્યું તે વિભાગના અર્થમાં 'અન્ય માલ' ન હતું.

વિભાગ દ્વારા પ્રમાણપત્ર દ્વારા કરવામાં આવેલી આ અપીલમાં પ્રતિવાદીઓ માટે દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ માત્ર જીવંત બકરી અને ઘેટાંને મારીને અને ટુકડાઓમાં કાપીને તેમની પ્રક્રિયા કરી રહ્યા છે અને આ પ્રક્રિયામાં ન તો વપરાશ થાય છે, ન તો ઉત્પાદન થાય છે, ન તો અન્ય ચીજવસ્તુઓનું ઉત્પાદન થાય છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટ, ઠેરવ્યું: ૧. કેરળ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૩ની કલમ ૫-એ (૧) (એ) ના ત્રણ ઘટકો છે (૧) માલનો વપરાશ; (૧૧) સામેલ ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા, અને (૧૧૧) મૂળ માલથી અલગ અન્ય માલનું ઉત્પાદન.[૫૨૫ બી]

૨. જ્યારે બકરા અને ઘેટાંને માંસમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે કાયદાની કલમ ૫-એ (૧) (એ) ના અર્થમાં "અન્ય ચીજવસ્તુઓ" અસ્તિત્વમાં આવી છે, જેમ કે પ્રાણીઓની કતલ અને માંસમાં તેમનું રૂપાંતર એ બકરા અને ઘેટાંના સેવનનું પરિણામ છે, જેમાં ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનું પણ અનુમાન લગાવી શકાય છે.[પરપ એફ-જી]

૩. બંને વ્યાપારી વર્તુળોમાં અને સામાન્ય બોલચાલમાં "બકરા અને ઘેટાં" અને "મટન" એ બે અલગ અલગ વસ્તુઓ છે જે તેમની પોતાની અલગ વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે, એક બીજાથી અલગ છે, કારણ કે જ્યારે બકરા અને ઘેટાં કતલની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે, ત્યારે માંસ, ચામડાં અને ચામડી મૂળ માલથી સંપૂર્ણપણે અલગ હોય છે, જે ઉપરોક્ત પ્રક્રિયામાં પ્રાણીઓને ખાઈને ઉત્પન્ન થાય છે.[પરપ ઈ; પર૭ એફ]

તાત્કાલિક કેસમાં ઉચ્ચ અદાલતે એવું કહીને ભૂલ કરી હતી કે "માલ" અને "માંસ" સમાન છે અને બકરાને માંસમાં રૂપાંતરિત કરવામાં કોઈ વપરાશ સામેલ નથી.[પર૯ ઈ-એફ]

કે. ચેયબ્બા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, [૧૯૮૦] ૪૫ એસ. ટી. સી. ૧, મંજૂર.

અનવર ખાન મહબૂબ વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય, [૧૯૬૦] ૧ એસ. ટી. સી. ૬૯૮, નો ઉલ્લેખ.

ડેપ્યુટી કમિશનર, સેલ્સ-ટેક્સ (લો) બોર્ડ ઓફ રેવન્યુ (ટેક્સિસ) એર્નાકુલમ વિરુદ્ધ
પીયો કૂડ પેકર્સ, [૧૯૮૦] ૩ એસ. સી. આર. ૧૨૭૧ અને ચિરનજીત લાલ આનંદ વિરુદ્ધ
આસામ રાજ્ય અને એ. એન. આર., [૧૯૮૫]
એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૧૩૮૭, વિશિષ્ટ.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૧૧૬૧, ૧૯૭૯ વગેરે.

૧૯૭૭ના ટી. આર. સી. ૧૩૦માં કેરળ હાઈકોર્ટના ૧૩.૬.૧૯૭૮ તારીખના ચુકાદા અને
આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ માટે કે. એમ. કે. નાયર.

પ્રતિવાદીઓ માટે એન. વીરપ્પા, વી. જે. ફાન્સિસ અને એસ. બાલકૃષ્ણન.

અદાલતનો ચુકાદો ખાલિદ, જે. દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

કેરળ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા સામે આ અપીલમાં પ્રમાણપત્ર દ્વારા નક્કી
થનાર ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે શું બકરી અને ઘેટાં અને તેમને કતલ કર્યા પછી મળતું માંસ રાજ્યમાં
વેચાણવેરાના હેતુ માટે સમાન છે કે કેમ. ઉચ્ચ અદાલતે સેલ્સ-ટેક્સ અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ સાથે
અસંમત થઈને તેમને સમાન માલ ગણાવ્યો હતો.

૨. આ અપીલમાં સ્વીકારવામાં આવેલો કેસ એ છે કે પ્રતિવાદીઓ તેમની કતલ કરવા માટે બકરી અને ઘેટાં ખરીદે છે અને પછી આવી કતલ કર્યા પછી તેમને મળતું માંસ વેચે છે. તે પણ સ્વીકારવામાં આવે છે કે જીવંત સ્ટોક કેરળ જનરલ સેલ્સ-ટેક્સ એક્ટ (ટૂંકમાં કાયદો) ના અર્થમાં માલ હશે. પ્રતિવાદીઓએ માંસ અને ચામડીના વેચાણના ટર્નઓવર પર છૂટનો દાવો કરીને શૂન્ય વળતર રજૂ કર્યું હતું. આ શૂન્ય વળતર સ્વીકારીને મૂલ્યાંકન પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ કરદાતાને જાણ કરવામાં આવી હતી કે બકરા અને ઘેટાંની ખરીદીનું ટર્નઓવર કાયદાની કલમ ૫-એ હેઠળ કરવેરામાંથી બચી ગયું છે. જરૂરિયાતોની સુનાવણી પછી, આકારણીના આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે આકારણી કરનારાઓએ કાયદાની કલમ ૫-A ના અર્થમાં, ઉત્પાદન પ્રક્રિયા દ્વારા પ્રાણીઓને માંસમાં રૂપાંતરિત કર્યા હતા. અપીલીય અધિકારી અને ટ્રિબ્યુનલ મૂલ્યાંકન અધિકારીના આ તારણ સાથે સંમત થયા હતા. આકારણી કરનાર આ બાબતને હાઈકોર્ટ સમક્ષ લઈ ગયો હતો અને મૂલ્યાંકનના આદેશોને પડકાર્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે મૂલ્યાંકનના આદેશોને રદ કર્યા હતા અને જણાવ્યું હતું કે પ્રાણીઓની કતલ કર્યા પછી મળેલું માંસ કલમ ૫-A ના અર્થમાં 'અન્ય માલ' નહીં હોય. તેથી રાજ્ય દ્વારા આ અપીલ કરવામાં આવે છે.

૩. આ કિસ્સાઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા વિવાદની યોગ્ય સમજણ માટે કાયદાની કલમ ૫-એ (૧) (એ) વાંચવી જરૂરી છે, જે આપણા હેતુ માટે જ સુસંગત છે.

"૫.ખરીદી વેરો (૧) દરેક વેપારી કે જે તેના વ્યવસાય દરમિયાન નોંધાયેલા વેપારી પાસેથી અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ પાસેથી કોઈ માલની ખરીદી કરે છે, જેનું વેચાણ અથવા

ખરીદી આ અધિનિયમ હેઠળ કરવેરા માટે જવાબદાર છે, એવા સંજોગોમાં કે જેમાં કલમ ૫ હેઠળ કોઈ કર ચૂકવવાપાત્ર નથી, અને

(ક) વેચાણ માટે અથવા અન્યથા અન્ય ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદનમાં આવી ચીજવસ્તુઓનો વપરાશ કરે છે;

આ વિભાગ ત્રણ ઘટકોની વાત કરે છે, જેનું અસ્તિત્વ જ કરવેરાને આકર્ષિત કરશે.તેમાં (૧) માલનો સંગ્રહ (૨) સામેલ ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા અને (૩) અન્ય માલનું ઉત્પાદન સામેલ છે.આપણી સામે પ્રશ્ન એ છે કે જ્યારે બકરા અને ઘેટાંની કતલ કરવામાં આવે છે અને વેચાણ માટે માંસમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે ત્યારે શું આ ઘટકો હાજર છે.આકારણી કરનારની દલીલ છે કે તે માત્ર જીવંત બકરી અથવા ઘેટાંને મારીને અને તેમને ટુકડાઓમાં કાપીને માંસમાં પ્રક્રિયા કરી રહ્યો છે અને આ પ્રક્રિયામાં ન તો વપરાશ હતો, ન તો મેન્યુ-હકીકત કે ન તો "અન્ય માલ" નું ઉત્પાદન.

જ. બારમાં ટાંકવામાં આવેલા સત્તાવાળાઓ સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા, 'બકરા અને ઘેટાં' અને 'મટન' એ વ્યાપારી વર્તુળોમાં અને સામાન્ય બોલચાલમાં સમાન માલ છે કે કેમ તે પ્રશ્ન, સત્તાવાળાઓ દ્વારા સહાય વિના, વિચારવા માટે વિટ ઉપયોગી થશે.આપણે જોઈશું કે સામાન્ય માણસ આ અભિવ્યક્તિઓને કેવી રીતે સમજે છે.જો કોઈ વ્યક્તિ કસાઈની દુકાન પર જાય અને મટન માંગે તો તેને બકરા નહીં આપવામાં આવે, તે બકરાથી સંતુષ્ટ થશે.તેવી જ રીતે જ્યારે તે બકરા ખરીદવાનો ઇરાદો ધરાવે છે ત્યારે જો તેને મટન આપવામાં આવે તો તે સંતુષ્ટ થશે નહીં.આનું કારણ એ છે કે બંને, વ્યાપારી વર્તુળોમાં અને સામાન્ય બોલચાલમાં,

બે અલગ અલગ વસ્તુઓ છે, જે તેમની પોતાની એક અલગ વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે, એક બીજાથી અલગ છે.તેથી એવું માનવું ખોટું હશે, જેમ કે ઉચ્ચ અદાલતે કર્યું છે, કે આ બંને ચીજવસ્તુઓ સમાન છે.શું થાય છે કે જ્યારે બકરા અને ઘેટાંને માંસમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે વિભાગના અર્થમાં "અન્ય વસ્તુઓ" અસ્તિત્વમાં આવે છે.એ વાત સાચી છે કે કલમ ૫-A ને આકર્ષવા માટે, અન્ય બે ઘટકો પણ સંતોષવા પડશે, એટલે કે વપરાશ અને ઉત્પાદન.વપરાશ એ વ્યાપક મહત્વનો શબ્દ છે.તે કંઈક લેવાનો, તેને કંઈક બીજામાં રૂપાંતરિત કરવાનો સંકેત આપે છે.અહીં પ્રાણીઓની કતલ અને તેમનું માંસમાં રૂપાંતર એ કાયદાકીય અર્થમાં બકરાના સેવનનું પરિણામ છે.આવા રૂપાંતરણમાં, ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનું પણ અનુમાન લગાવી શકાય છે.આ વિભાગના મહત્વના ઘટકો, અલબત્ત, વપરાશ અને ઉત્પાદન પછી અન્ય ચીજોને અસ્તિત્વમાં લાવવાનો છે, જે મૂળ ચીજોથી અલગ છે.નિર્જીવ મટન, કોઈપણ ધોરણ મુજબ, "અન્ય વસ્તુઓ" "બકરી અને ઘેટાં" થી અલગ છે.

૫. ઉચ્ચ અદાલતે જ૧ એસ. ટી. સી. ૩૬૪માં નોંધાયેલા તે જ ઉચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર તેના નિષ્કર્ષ પર વિરામ મૂક્યો હતો.વિગતવાર ચર્ચા કર્યા વિના, ઉચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત પર આધાર રાખ્યો

નિર્ણય નીચે પ્રમાણે લેવામાં આવ્યો હતો:

".....અમે આ બાબત પર અમારું કાળજીપૂર્વક ધ્યાન આપ્યું છે; અને અમે ફરીથી વ્યવહારમાં સામેલ પ્રક્રિયાઓ અને કલમની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં તેમની અસર અંગે વિસ્તૃત દલીલો પર કાળજીપૂર્વક વિચારણા કરી છે, ખાસ કરીને કારણ કે અમારામાંથી એક

અગાઉના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદામાં પક્ષકાર ન હતો.અમારો સ્પષ્ટ મત છે કે ટ્રિબ્યુનલે જે અભિપ્રાય લીધો હતો તે સાચો ન હતો, અને એવું ન કહી શકાય કે "વપરાશ" હતો જેના પરિણામે કલમના અર્થમાં "અન્ય માલ" નું "ઉત્પાદન" થયું હતું.

ત્યારબાદ ઉચ્ચ અદાલતે ૨૦૭ ચુ. એસ. ૫૫૬માં અહેવાલિત અમેરિકન સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય અને ૨૦ એસ. ટી. સી. ૨૬૧ અને ૪૦ એસ. ટી. સી. ૩૫૦માં અહેવાલિત નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપ્યો અને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"..... વ્યાપારી અર્થમાં, એટલે કે વ્યાપારી જગતમાં જાણીતા અર્થમાં, આપણે એવું ન કહી શકીએ કે બકરા અથવા ઘેટાંને કાપીને અથવા કતલ કરીને બજારમાં વેચાણ માટે ખુદા પાડવામાં આવેલા માંસને બકરી અથવા ઘેટાંને ખાઈને 'ઉત્પાદિત' કરવામાં આવ્યું હોવાનું કહી શકાય.વેચાણ માટે ખુદું મૂકવામાં આવેલું માંસ હજુ પણ બકરી અથવા ઘેટાનું છે, તે જ રીતે જે રીતે પહેરેલું ચિકન હજુ પણ ચિકન છે, અથવા કાપેલું, તૈયાર અને પેક કરેલું અનાનસ હજુ પણ કાચા ફળોમાંથી તૈયાર કરવામાં આવે છે જેથી તેને વેચાણપાત્ર બનાવવા માટે ન્યૂનતમ પ્રક્રિયા કરવામાં આવે.

અમે એવું માનવા માટે બંધાયેલા છીએ કે કેસની હકીકતો પ્રત્યે હાઈકોર્ટનો અભિગમ ખોટો હતો અને ઉપર ઉલ્લેખિત નિર્ણયો પર નિર્ભરતા ખોટી હતી.અમેરિકન કિસ્સામાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું મરઘાને તેના પીંછા તોડીને અને તેના આંતરડાને બહાર ફેંકીને અને કોલ્ડ સ્ટોરેજમાં રાખ્યા પછી તેને મારી નાખવામાં આવે છે અને તેને તૈયાર કરવામાં આવે છે, જે મરઘામાંથી અલગ છે.ત્યાંની અદાલતે એવું માન્યું હતું કે મરાયેલું અને પહેરેલું મરઘું હજુ પણ મરઘું છે.અમે આ નિષ્કર્ષ સાથે આદરપૂર્વક સંમત છીએ.મરાયેલું મરઘું અને પહેરેલું મરઘું બંને મરઘું છે અને

બંને સામાન્ય માણસ તેમજ વ્યાપારી જગતમાં મરઘું તરીકે ઓળખાય છે.પીંછા અને આંતરડાને દૂર કરીને તૈયાર ચિકનને ટેબલ માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે.ઉત્પાદન અને મૂળ માલથી અલગ વસ્તુ બનાવવાની કોઈ પ્રક્રિયા નથી, ૨૦ એસ. ટી. સી. ૨૬૧ માં અદાલતે કાચા પ્રોનમાંથી બનેલા પ્રોન પલ્પ સાથે વ્યવહાર કરવો પડ્યો હતો.કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે પ્રોન પલ્પ બનાવવામાં ન તો વપરાશ કે ઉત્પાદન સામેલ હતું અને રૂપાંતરની પ્રક્રિયામાં, જ્યારે પ્રોન પલ્પ અસ્તિત્વમાં આવ્યું ત્યારે કાચા પ્રોનથી અલગ માલનું ઉત્પાદન કરવામાં આવતું ન હતું.૪૧ એસ. ટી. સી. ૩૬૪ માં સામેલ માલમાં અનાનસ અને અનાનસના કાપેલા ટુકડા હતા.તેઓ સ્પષ્ટ રીતે એક જ માલ છે.જ્યારે રાજ્યએ આ અદાલત સમક્ષ અપીલમાં આ બાબત લીધી ત્યારે આ અદાલતે આ તારણને મંજૂરી આપી.

૬. આ અદાલતે અનવર ખાન મહબૂબ વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય, [૧૯૬૦] ૧૧ એસ. ટી. સી. ૬૯૮ માં ચુકાદો આપ્યો હતો કે બિડીના ઉત્પાદન માટે જરૂરી દાંડી અને ધૂળને દૂર કરીને કાચા તમાકુને બિડીઓમાં રૂપાંતરિત કરવું એ કાચા તમાકુના વપરાશને આકર્ષિત કરતી કર જવાબદારી સમાન છે.આપણી સામે પણ લગભગ આવું જ છે.સ્પષ્ટ રીતે બકરાને મટનમાં રૂપાંતરિત કરવાની એક પ્રક્રિયા છે, જેના દ્વારા મૂળ માલથી અલગ માલનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે છે.

૭. કર્ણાટક ઉચ્ચ ન્યાયાલયે કર્ણાટક વેચાણ-કર અધિનિયમ, ૧૯૫૭ની કલમ ૬ના સંદર્ભમાં કે. ચેયબ્બા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, [૧૯૮૦] ૪૫ એસ. ટી. સી. ૧માં અમારી સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલા સમાન પ્રશ્ન પર વિચાર કરવો પડ્યો હતો. અદાલતે એવું માન્યું હતું કે તે કેસમાં જે વેપારીઓએ તેમના વ્યવસાય દરમિયાન ઘેટાં અને બકરી ખરીદ્યા હતા, જેમાં તે કાયદાની કલમ ૫ હેઠળ કોઈ કર લાદવામાં આવ્યો ન હતો, તેઓ કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ

ખરીદી કિંમત પર કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર હતા, કારણ કે તેઓ તેમની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓના ભાગ રૂપે બકરા અને ઘેટાંને કતલ કરીને માંસ, ચામડાં અને ચામડીના ઉત્પાદન માટે ખાતા હતા.અમે આ કેસમાં નિષ્કર્ષને મંજૂરી આપીએ છીએ.

૮. પ્રતિવાદીઓએ ડેપ્યુટી કમિશનર, સેલ્સ-ટેક્સ (લો) બોર્ડ ઓફ રેવન્યુ (ટેક્સિસ) એર્નાકુલમ વિરુદ્ધ પિયો ફૂડ પેકર્સ, [૧૯૮૦] ૩ એસ. સી. આર. ૧૨૭૧ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.તે કિસ્સામાં આ અદાલતે આકારણીકર્તાની એ અરજીને સમર્થન આપ્યું હતું કે કાચા અનાનસને જ્યારે ટુકડાઓમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેની ઓળખમાં ફેરફાર થતો નથી, જેથી કાપેલા અનાનસના ઉત્પાદનમાં કાચા અનાનસનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તેવી અરજી પર કરવેરાની જવાબદારી આકર્ષિત થાય.કરદાતાની અરજીને સમર્થન આપતી વખતે, આ અદાલતે આવા કેસોમાં પરીક્ષણો નીચે મુજબ નિર્ધારિત કર્યા:

"સામાન્ય રીતે પ્રચલિત કસોટી એ છે કે શું ઉત્પાદિત વસ્તુને વેપારમાં, તેમાં વ્યવહાર કરનારાઓ દ્વારા, તેના ઉત્પાદનમાં સામેલ કોમોડિટીથી અલગ ગણવામાં આવે છે કે કેમ.સામાન્ય રીતે, ઉત્પાદન એ એક અથવા વધુ પ્રક્રિયાઓનું અંતિમ પરિણામ છે જેના દ્વારા મૂળ ચીજવસ્તુ પસાર કરવામાં આવે છે.પ્રક્રિયાની પ્રકૃતિ અને હદ એક કેસથી બીજા કેસમાં બદલાઈ શકે છે અને ખરેખર પ્રક્રિયાના ઘણા તબક્કાઓ હોઈ શકે છે અને કદાચ દરેક તબક્કે વિવિધ પ્રકારની પ્રક્રિયા હોઈ શકે છે.દરેક પ્રક્રિયાને નુકસાન થયું હોવાથી, મૂળ કોમોડિટીમાં ફેરફારનો અનુભવ થાય છે.પરંતુ તે ત્યારે જ થાય છે જ્યારે ફેરફાર, અથવા શ્રેણીબદ્ધ ફેરફારો, કોમોડિટીને પ્રિન્ટ પર લઈ જાય છે જ્યાં વ્યાવસાયિક રીતે તેને હવે મૂળ કોમોડિટી તરીકે ગણી

શકાય નહીં પરંતુ તેના બદલે તેને નવી અને વિશિષ્ટ વસ્તુ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે જેને ઉત્પાદન તરીકે કહી શકાય.જ્યાં મૂળ ચીજવસ્તુ અને પ્રોસેસડ ચીજવસ્તુ વચ્ચે ઓળખમાં કોઈ આવશ્યક તફાવત નથી, ત્યાં તે કહેવું શક્ય નથી કે એક વસ્તુનો ઉપયોગ બીજાના ઉત્પાદનમાં કરવામાં આવ્યો છે.જો કે તે અમુક અંશે પ્રક્રિયામાંથી પસાર થયું છે, તેમ છતાં તેને તેની મૂળ ઓળખ જાળવી રાખવા તરીકે ગણવું આવશ્યક છે.

પક્ષકારો દ્વારા અમારી સમક્ષ મોટી સંખ્યામાં કેસ મૂકવામાં આવ્યા છે, અને તેમાંના દરેકમાં સમાન સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવ્યો છે:શું મૂળ કોમોડિટીની પ્રક્રિયા વ્યાવસાયિક રીતે અલગ અને વિશિષ્ટ વસ્તુને અસ્તિત્વમાં લાવે છે?આ અદાલત દ્વારા એવા કેટલાક કેસો કે જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે એક અલગ વ્યાપારી લેખ અસ્તિત્વમાં આવ્યો છે તેમાં અનવરખાન મહેબૂબ કંપની વિરુદ્ધ ધ સ્ટેટ ઓફ બોમ્બે અને અન્ય (જ્યાં કાચા તમાકુને બિડી પટ્ટીમાં બનાવવામાં આવતું હતું) નો સમાવેશ થાય છે.એ હાજી અબ્દુલ શુકૂર એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ ધ સ્ટેટ ઓફ મદ્રાસ (કાચા ચામડાં અને ચામડીઓ પહેરેલા ચામડાં અને વિવિધ ભૌતિક ગુણધર્મો ધરાવતી ચામડીઓથી અલગ કોમોડિટીની રચના કરે છે).મદ્રાસ રાજ્ય વિરુદ્ધ સ્વાસ્થિક તમાકુ ફેક્ટરી (તમાકુ ચાવવામાં ઉત્પાદિત કાચી તમાકુ) અને ગણેશ ટ્રેડિંગ કંપની કરનાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય, (ડાંગરને ચોખામાં વિસર્જન).

તેમાં શંકા ન કરી શકાય કે જ્યારે અનાનસના ફળને ટુકડાઓમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે ત્યારે તે તેની ઓળખ ગુમાવતું નથી અથવા નવું ઉત્પાદન બનતું નથી.તે બંને વ્યાપારી વર્તુળમાં અને સામાન્ય બોલચાલમાં પણ અનાનસ તરીકે ઓળખાય છે.અહીં એવું નથી.

૯. ચિરનજીત લાલ આનંદ વિરુદ્ધ આસામ રાજ્ય અને અન્ય, ૧૯૮૫ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૧૩૮૭ માં આ અદાલતના નિર્ણયથી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા નોંધપાત્ર સમર્થન માંગવામાં આવ્યું હતું.તે કેસ 'જુર પરનું માંસ' નામની વસ્તુ સાથે સંબંધિત હતો.તે કિસ્સામાં વેપારીએ આસામ રાજ્યની અંદર કેન્દ્રીય રિઝર્વ પોલીસ એકમોને 'જુર પરનું માંસ' સપ્લાય કરવા માટે ટેન્ડર રજૂ કર્યું હતું.તે કિસ્સામાં, વેપારીનું જુર પર માંસની ખરીદી માટે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું, જે મુખ્યત્વે સૈન્ય દ્વારા 'જીવંત બકરી' માટે વપરાતું નામ છે.વેપારીની દલીલ હતી કે આસામ અધિનિયમ દ્વારા મીટને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હોવાથી, 'મીટ ઓન જુર' ને પણ આકારણીમાંથી મુક્તિ આપવી જોઈએ.આ અદાલતે તે કેસની વિચિત્ર હકીકતોની દલીલને ધ્યાનમાં લીધા પછી એવું માન્યું હતું કે જુર પરની બેઠક પણ ઉદાહરણની અંદર આવશે અને ઉચ્ચ અદાલત સાથે અસંમત થઈને મૂલ્યાંકનને બાજુ પર મૂકી દેશે.અમારા મતે, તે નિર્ણયમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત માત્ર તે કેસની હકીકત પર જ લાગુ થવો જોઈએ કારણ કે તે કિસ્સામાં સામેલ માલ 'જુર પર મળતો હતો અને મળતો હતો' તેને અધિનિયમ હેઠળ મૂલ્યાંકનમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. તેથી, વર્તમાન કેસોનો નિર્ણય કરતી વખતે માત્ર તે કેસની હકીકતો પર નક્કી કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખવો યોગ્ય રહેશે નહીં.અહીં બકરા અને ઘેટાં એક પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે., કતલ કરવી, અને પછી આ પ્રક્રિયામાં બકરીનું સેવન કરીને માંસ, ચામડું અને ચામડી અસ્તિત્વમાં આવે છે, અંતિમ ઉત્પાદન મૂળ માલથી સંપૂર્ણપણે અલગ હોય છે.તેથી ઉચ્ચ અદાલતે ભૂલથી એવું માન્યું હતું કે બકરી અને માંસ સમાન છે અને બકરાને માંસમાં રૂપાંતરિત કરવામાં કોઈ વપરાશ સામેલ નથી.ઉચ્ચ અદાલતે આ મુદ્દાને મૂંઝવણમાં મૂક્યો હતો જ્યારે તેણે કહ્યું હતું કે "વેચાણ માટે ખુદ્ધું મૂકવામાં આવેલું માંસ હજુ પણ બકરી અને ઘેટાનું

છે".કોઈ વિવાદ કરતું નથી કે માંસ બકરી અને ઘેટાનું છે.જોવાનું એ છે કે માંસ અને બકરી સમાન છે કે નહીં.ઉચ્ચ અદાલતે કેસની હકીકતોની ચર્ચા કરતી વખતે "બકરીનું માંસ" શબ્દનો ઉપયોગ કર્યો ત્યારે તે ભૂલમાં પડી ગઈ હતી.

૧૦. પરિણામે, અમે હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરીએ છીએ, આ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ, ટ્રિબ્યુનલના આદેશને પુનઃસ્થાપિત કરીએ છીએ, પરંતુ કેસના સંજોગોમાં ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

પી. એસ. એસ.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.